Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i (Child Behavior Rating Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i (Child Behavior Rating Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18723

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i (ÇDDÖ), çocuklar?n davran??lar?n?, özellikle dikkat ve görev ba?latma gibi kritik boyutlar üzerinden sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? geçerli ve güvenilir bir psikometrik araçt?r. Ölçek, toplam 7 maddeden ve "Dikkat" ile "Ba?latma" olmak üzere iki temel alt boyuttan olu?maktad?r. Derecelendirme, 5'li Likert ölçe?i format?nda (1= çok dü?ük, 5= çok yüksek) yap?lmaktad?r. Ölçe?in uyarlama ve psikometrik özellikleri 2009 y?l?nda Özlem Diken taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda incelenmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk Davran???, Dikkat, Ba?latma, Psikometrik Ölçek, Adaptasyon, Güvenirlik, Geçerlik, Faktör Analizi.

Yazarlar

Özlem Diken.

Amaç

Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i'nin (ÇDDÖ) temel amac?, çocuklar?n davran??sal yeterliliklerini objektif ve yap?land?r?lm?? bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle çocuklar?n dikkat süreçlerini yönetme ve günlük görevleri veya aktiviteleri ba?latma becerilerini de?erlendirerek geli?imsel ihtiyaçlar?n? belirlemeye yard?mc? olur.

Bu uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanda kullan?lan bir davran?? de?erlendirme arac?n?n Türkiye kültürü ve dili ba?lam?nda geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? kar??lamas?n? sa?lamak amac?yla yap?lm??t?r. Ölçek, klinisyenler, e?itimciler ve ara?t?rmac?lar için çocuklar?n davran??sal profillerini anlamada önemli bir araç sunmaktad?r.

Yap?

ÇDDÖ, çocuklarda davran??sal ve yürütücü i?levlerle ili?kili iki temel psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r:

Dikkat: Bu alt boyut (4 madde), çocu?un görevlere odaklanma, d?? uyaranlara kar?? direnç gösterme ve dikkatini sürdürme yetene?ini de?erlendirir.
Ba?latma: Bu alt boyut (3 madde), çocu?un bir göreve veya aktiviteye ba?lamada gösterdi?i ba??ms?zl?k, isteklilik ve proaktif davran?? düzeyini ölçmektedir.

Ölçek toplamda 7 maddeden olu?makta olup, bu k?sa yap?s?yla hem h?zl? hem de odaklanm??

ARABPSYCHOLOGY.COM

bir de?erlendirme imkan? sunmaktad?r. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, bu iki boyutun kendi içlerinde tutarl? ölçümler yapt???n? göstermektedir.

Geçerlik

ÇDDÖ'nün yap? geçerli?ini incelemek amac?yla yap?lan analizler, ölçe?in psikometrik aç?dan güçlü bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Yap? geçerli?i çal??malar? kapsam?nda, verilerin faktör analizine uygunlu?unu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri **.82** olarak belirlenmi?tir, bu da mükemmel bir uygunluk düzeyine i?aret eder.

Ayr?ca, verilerin çok de?i?kenli normal da??l?ma uygunlu?unu test eden Barlett Testi sonuçlar? da anlaml? bulunmu?tur (Ki-kare=660.24, df=21, p=.00, p<.05). Bu bulgular, maddeler aras?ndaki korelasyonun faktör yap?s? olu?turmaya yeterli oldu?unu ve ölçe?in yap?sal olarak geçerli oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?lar?, maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü belirlemek amac?yla Cronbach Alpha katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Sonuçlar, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir:

ÇDDÖ'nün tek boyutlu bir ölçek olarak kabul edildi?inde elde edilen genel iç tutarl?l?k katsay?s? **.90** olarak bulunmu?tur.
Alt boyutlardan "Dikkat" faktörünün iç tutarl?l?k katsay?s? **.79**'dur.
"Ba?latma" faktörünün iç tutarl?l?k katsay?s? ise oldukça yüksek bir de?er olan **.91**'dir.

Bu katsay?lar, ölçe?in farkl? alt boyutlarda dahi tutarl? ve kararl? ölçümler sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

ÇDDÖ'nün faktör yap?s?n? ve yap? geçerli?ini belirlemek amac?yla Aç?mlay?c?/Ke?fedici Faktör Analizi (EFA) uygulanm??t?r. Faktörle?me tekni?i olarak Temel Bile?enler Analizi (PCA) tercih edilmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen 2 faktörlü bir yap?n?n varl???n? göstermi?tir.

Elde edilen 2 faktör, özde?eri 1.00 üzerinde olup, toplam varyans?n **% 78.86**'s?n? aç?klamaktad?r. Faktörlerin varyansa katk?lar? ?öyledir: Birinci faktör (Dikkat), 4.42 özde?ere sahip olup toplam varyans?n % 63.10'unu; ikinci faktör (Ba?latma) ise 1.10 özde?ere sahip olup toplam varyans?n % 15.76's?n? aç?klam??t?r. Maddelere ili?kin ortak varyanslar?n .72 ile .88 aras?nda de?i?mesi, maddelerin faktörlere yüksek düzeyde yüklendi?ini göstermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Gözlemci Derecelendirme Ölçe?i (Ebeveyn veya Bak?m Veren Taraf?ndan Doldurulur)

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar?n davran??lar?n? de?erlendiren yeti?kinler (Ebeveynler, ö?retmenler).

Age Group: Belirtilmemi?tir (Genellikle geli?imsel davran??lar? de?erlendirmeye yönelik oldu?u varsay?l?r).

Population Details: Anadolu Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi kapsam?nda belirlenen örneklem grubu.

Test Methodology: 7 maddeden olu?an, 2 alt boyutlu bir ölçektir. Derecelendirme, 5'li Likert ölçe?i (1= çok dü?ük - 5= çok yüksek) kullan?larak yap?l?r.

Anahtar Kelimeler

ÇDDÖ, Çocuk De?erlendirme, Yürütücü ??levler, Davran?? Ba?latma, Özlem Diken, Psikometri, Güvenilirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: odogramaci@anadolu.edu.tr

Correspondence Address: Anadolu Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Eski?ehir (2009 Tez çal??mas? ba?lam?nda).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??malar? **2009** y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izinleri hakk?nda bilgi almak için sorumlu yazar Özlem Diken ile yukar?da belirtilen e-posta adresi üzerinden ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m ücretleri veya telif haklar?na ili?kin spesifik bilgiler kaynakta yer almamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Diken, Ö. (2009).*Ebeveyn Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i ve Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i'nin geçerlik ve güvenirlik çal??malar?.* (Doktora Tezi). Anadolu Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, Eski?ehir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?, geçerlik ve güvenirlik çal??malar?n?n detaylar?yla birlikte a?a??da yer almaktad?r:

The original PDF can be downloaded here: cocuk-davranisini-degerlendirme-olcegi-child-behavior-rating-scale-toad.pdf

Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Not provided in the source content, only the structure is available.)

Çocuk Davran???n? De?erlendirme Ölçe?i (ÇDDÖ), toplam 7 madde ve iki alt boyuttan olu?maktad?r:

Dikkat (4 madde)
Ba?latma (3 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM